

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítség térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Nyári gondolatok.

Az emberiség jó nagy része nagyon ésszerűtlen életet él. Annyira ésszerűtlen módon, mintha nem is látná az Isten napját, amely reá süt és nem is szívna tüdejébe azt a friss levegőt, amelyben él és mozog.

Foglalkozásai, érintkezései, kulturális munkálkodásai közben olyan bilineseket, nyugókat ver magára pusztá hiúságból, semmiért, hogy azon csodálkozik a gondolkodó elme: érdemes volt-e egyáltalában az egész kulturális előhaladás, ha abból a bolond ember ilyen oktalan békákat faragott magának, hogy az életét minél elviselhetetlenebbé tegye és az egészségét mindenféle mesterkedésekkel minél jobban pusztítsa?!

A tél zord, sötétebb ideje, meg a nedves, kellemetlen időjárás az embert ugyis az esztendő jó nagy részében tönnyomóan a szobához köti: miért nem iparkodik hát az ember, hogy legalább a nyarat, amennyire csak lehet, a szobán kívül, friss levegőben töltsesse és miért nem iparkodik ilyenkor a szobái ablakait minél többet nyitva tartani s az életadó fényből, derűből minél többet magába szívni?

Mert tisztelet, becsület a gyógyszerész tudományának, amelynek segítségével az elromlott egészséget részben vissza lehet szerezni: de felére, sőt nagyrészt sem volna szükség annak a sok drága orvosságnak, ha az emberek ésszerűtlen életmódjukkal mintegy készakarva el nem rontanák az egészségüket.

Igen sok ember meglelt korában is kiskorú: nem tud magára vigyázni, úgy él, mintha a tüdejé, szíve, veséje elpusztíthatatlan aczélből készült volna. Ugy kell neki a doktor bácsinak diktálnia, hogy ezt ne edd, ebből ne igyál, ne szídd be a dohányfüstös levegőt, így vigyázz magadra! úgy vigyázz magadra! Ez a kiskourság, ez a heje-huja lakodalom-élet azután megboszulja magát, ha hosszabb ideig így folyik: nem jól működik a tüdő, a szív, a vese; a sok nehéz ételtől, meg sok savanyu italtól kóros anyagok rakódnak le imittamott elhújasodás vesz erőt a szerveken, vagy csúzos, köszvényes bántalmak lépnek föl, amiért a friss levegőt, a czúgot szokták okozni, aztán gon-

dosan becsukdossák az ablakokat, hogy még kevesebb friss levegő legyen és még jobban tengődjék a beteg, a ki most már türelmetlen, hogy minek adta rá az Isten ezt a bajt? Mintha az Isten lenne oka annak, hogy ő annyi egészségtelen husétel begyomrozása és annyi szeszes ital leöblítése után összegyülekezett izmaiban, ereiben azt a sok kóroanyagot, amit az első meghülés csusz, rheuma stb. alakjában fog belőle kiváltani akarni. Ha nem rontanók el csaknem készakarva a tiszta vérünket a falánk túltáplálkozással, igen sok betegségtől megszabadulhatnánk.

Legalább így nyáron együk azt, a mit az Isten a mi vérünk fölfrissítésére látszott teremteni a sok jó zöld főzelékben és gyümölcsben. Ekkor azután helyre fogjuk némileg hozni, amit télen voltunk talán kénytelenek rajta rontani a sok nehéz, egészségtelen, tulontul zsirozott eledellel.

A gyomrok baja, a falánkság bizony magyar baj, magyar betegség. Azt hiszem, hogy mi általában jóval többet megeszünk, mint a mennyire szükség van a testi szervezetünknek s a gyombajokat kúráló külföldi fürdőhelyek megmondhatnák: mennyit jövedelmez nekik a magyarok ésszerűtlen életmódja?

Mennyi energia megy így kárba az elrontott gyomrok révén? Mert a szervezet sokszor napokig kénytelen küzdeni, míg egy jó nagy gyomorrontás káros anyagait annyira mennyire ki tudja magából küszöbölni. Mennyit lehetne azalatt tiszta fejjel gondolkozni, tervezni, mennyi hasznosat tenni, míg az ember avval küzd és szenved, hogy egy átdorbézolt éj alatt elrontott gyomrát és szervezetét rendbehozza!

Igy nyáron az életadó, vért tisztábbá tevő friss táplálékon kívül nagyon fontos dolog volna a naptény, levegő, meg a víz kihasználása.

Nincs az emberi műhelyekben olyan szer, a mi ezt a hármat pótolhatná. És ehhez a háromhoz mindenki könnyen hozzáférhet, kivált nálunk. A nap mindenkihez süt, a ki el nem bújik előle. Megtaláljuk otthon is, az utcán is, de legjobban kinn a szabadban. A levegő is ilyen könnyen feltalálható. De hát a ki egy-két ezer lépést is sajnál a saját egészsége, jóléte fönntartására, az nem ér-

demli meg azt az egészséget, jólétet, a mit mindenkinek ingyen osztogat a Teremtő.

Vagy a Rima vize! Az is olyan áldás az egészséges fürdésre, a mit nem minden városnak van módjában elmondhatni.

De hát itt álljunk meg egy szóra!

Van napfény is, van levegő is, van Rima is, mégis igen kevés ember él ezzel a három dologgal itt helyben úgy, a mint lehetne és kellene, a miért messze-földre elmennek mások és sok pénzt költenek.

Megvan mind a három nyári jótétemény, de nagyon-nagyon patriarkális állapotban. Ugy vonult el mellettük egy félszázad kulturális haladása, mintha egy ókori barlang mélyes mélyén rejtőzött volna Rimaszombat.

A nappól, levegőből nagyon is sokat kaphatunk egyszerre, ha kifelé indulunk. Olyan kevésbe került volna az utak széleit árnyas fákkal beszegni és pihenő padokat létesíteni; kinn a szép helyeken szintén menedékhelyekről gondoskodni. Nem volt eddig, a ki ezzel is törődjék. Pedig az emberiség dohányos része káoszban, gyűléstermekben, szobákban, mindenütt úgyis üldözi azt, a melyik tiszta levegőt akar. Ott kinn kellene gondoskodni legalább olyan sétatokról, a milyenek más intelligens városok, sőt falvak környékét is olyan kellemesekké teszik. Ez is méltó programja lehet egy város fejlesztésének.

A Rimán volna egy uszodának nevezett építményünk, de az minden kritikán alul áll. Sokkal kisebb patakokkal rendelkező városoknak sokkal különb uszodájuk, fürdőjük van. A mienkben gyakran még nyáron sem lehet fürdeni, egyszerűen azért, mert nem nyitják meg.

Ezeket a nyári dolgokat jó így nyár derekán egy kissé feszegetni, mert végre talán a sok lökdöséstől felébred a mi régóta heverő keleti kényelmünk is, nem fogja mindig azt morogni Pató Pál uraimékkal: Ej, ráérünk arra még! ●

Vármegyénk közigi állapota.

Az e hó 25-én tartandó törvényhatósági közgyűlésen Lukács Géza vármegyei alispán előterjeszti a vármegye legutóbbi negyedévi közigazgatásának állapotáról szóló, nagy gondal meg szerkesztett, tartalmas jelentését.

A közérdekű jelentést — mely a vm. „Hivatalos Lap”-ban egész terjedelmében megjelent — közöljük, annyival inkább, mert nincs mindenkinek alkalma arra, hogy a „Hivatalos Lap”-ban elolvashassa a jelentést, mely így szól:

Tekintetes vármegyei közgyűlés!

A vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt negyedévi állapotáról van szerencsém tisztí jelentésemet következőkben előterjeszteni:

Elmellőzve azon mérhetlen s következményeiben kiszámíthatatlan szerencsétlenséget, mely trónörökösünk Ferencz Ferdinand ö. cs. és kir. Fensége gyászos elhunytá által országunkat oly mélységes gyászba döntötte s mely szomorú eseménnyel vármegyénk közönsége a f. hó 3-án tartott rendkívüli közgyűlésében külön foglalkozott, fájó részvét hangján kell megemlékeznem arról, hogy dr. Gyürky Pál Rimaszombat város nyug. főjegyzője, majd Fekethe Nándor, később ismét Hevessy Elemér s legutóbb Szontagh Andor döltek ki sorainkból, mindannyian irt hagyva magok után, mert azon körben, hová őket a gondviselés helyezte, mindnyájan derekasan megállották helyüket, törvényhatósági közgyűlésünknek pedig számottevő tagjai valának. Minélfogva a közgyűlés egyakaratu nézetét vélem kifejezésre juttatni azon előterjesztésem által, hogy az elköltözöttek emléke érdemeik méltatása mellett jegyzőkönyvünkben iktattassék s erről a gyászoló családok jegyzőkönyvi kivonaton értesíttessenek.

Különbben a vármegyei közigazgatás a lefolyt negyedéven rendes medrében haladt s oly körülmények, amelyek azt megnehezítették, avagy gátolták volna, elő nem fordultak s a tisztí kötelekben álló tisztviselők törvényes feladataiknak általában megfeleleltek.

A tisztíkar személyzetében változás csupán annyiban történt, hogy a Jolsva r. t. város polgármesterévé megválasztott Szontagh Vilmos nyustyai főszolgabíró helyére főispán ur Öméltósága Hevessy István eddigi ratkói szolgabírót helyezte át a közszolgálat érdekében, míg a ratkói járásban megüresedett szolgabírói állás kötelemeinek teljesítésével Horváth Béla, a központba beosztott közíg. gyakornokot rendelte ki, kinevezvén őt egyuttal tb. szolgabíróvá; minthogy azonban a központi közigazgatásnál jelentkező munkaerő hiányáról is gondoskodni kellett, e célból a rozsnói járás főszolgabírójára oldalán foglalkozott Gál István díjtalan közígazg. gyakornokot hívtam be a közígazg.

gyakornokot megillető díjazás mellett, mely a f. évi háztartási alap költségevtésénél elérendő megtakarításokból nyerendi fedezetét. E helyen kell felemlítenem azon sajnálatos tény is, hogy Fáy Barnabás árvaszéki jegyző betegség indokából egyelőre tíz heti szabadságot kért és nyert tőlem a törvényhatóság utólagos jóváhagyása reményében, valamint hogy ugyanily feltételek mellett adtam szabadságot három hónapi időtartamra családi okokból Szentmiklóssy Lászlóné központi díjknak is.

A folyó évi fősorozás ez évi május hó 19-én vette vármegyénk területén kezdetét a garamvölgyi járásban, befejezést nyert pedig június hó 20-án a nagyrőcei főszolgabírói sorozójárisban. Ezen alkalommal a sorozóbizottság elnöki tisztségét, eltekintve attól, ahol valamely fontosabb körülmény más parancsolólag elő nem irt — személyesen végeztem.

A katonai állítás — tekintettel a távollevők nagy számára — kielégítőnek mondható, ugyanis:

Fősorozási eredmény 1914. évben.

Sorozó járás (város)	Állításkötelesek száma	Tényleg állítottak	Távol maradtak és tévesen felvéettek	Az elmaradt állításkötelesek százaléka	A besorozottak száma		A tényleges besorozott állításkötelesek %-ka
					az ujonczjutalék javára	a póttartalék javára	
J á r á s							
Feled	623	538	85	26.1%	216	11	40.07%
Garamvölgy	421	206	215		59	7	
Nagyrőcze	298	217	81		80	8	
Putnok	290	230	60		90	4	
Ratkó	160	113	47		42	9	
Rimaszombat	644	474	170		201	7	
Rozsnyó	671	475	196		143	13	
Tornalja	463	362	101		145	13	
Összesen:	3570	2615	955		976	72	
V á r o s							
Dobsina	110	71	39	45.08%	16	2	35.3%
Jolsva	51	31	20		11	1	
Nagyrőcze	36	16	20		11	—	
Rimaszombat	123	62	61		22	2	
Rozsnyó	97	49	48		14	2	
Összesen:	417	229	188		74	7	
Mindössze:	3987	2844	1143		1050	79	

Ez alkalommal is megállapítom, hogy az elmaradtak nagy számát az amerikai kívándorlásnak kell számlájára írunk.

A tűzvész sujtottak iránt mélyen érzett részvéttel jelentem, hogy Ágostonlak község 65 lakóháza 67 gazdasági épülettel, az azokban létezett ingóságokkal s gazdasági felszerelésekkel együtt f. évi június hó 30-án a lángok martaléka lett. A tűzkár mintegy 200000 koronára tehető, melyből csak alig valami térül meg biztosítás útján. A tűzvész sujtottak első segélyezésére a jelentés vétele után nem késtem a

várm. inség-alapból 1000 koronát folyóvá tenni, vármegyénk közönsége körében pedig a könyöradományok gyűjtését elrendelni.

Ezek mellett megkerestem a társhatóságokat a gyűjtések elrendelését kérve, végre pedig a kir. belügyminisztériumot legalább 4000 kor. sürgős segélynek kiutalására kértem meg s ez irányban főispán ur Öméltósága támogatását is felkértem.

A kir. gazdasági felügyelői hivatal személyzetének a vármegyeházba lett kötelező elhelyezése folytán kényszerülve valék a három tagból

TÁRCZA.

Lánczy Kálmán kir. pénzügyigazgató.

Amikor a szelid lelkű, áldott emlékeztű Kubinyi Andor kir. tanácsos pénzügyigazgató elhunytával üresen maradt ez a diszes, de nagy felelősséggel járó szék, fűrkésző tekintetűnk csakhamar meglelte a férfit, ki méltóan tölthetné azt be s ki hivatva volna az utód szerepére.

Vármegyénk egész közönsége — a hivatalos és nem hivatalos közvélemény — egyáltalán s egyöntetűen megállapodott annak személyében, kit legszívesebben látna a kir. pénzügyi igazgatós élén.

S bár az elárvult pénzügyigazgatói szék betöltése hosszabb ideig késett is, s bár nevek röpöködtek és kombinációk merültek fel, melyek a közvélemény egyhangú megállapodását igazolni nem látszóttak: mi mégis nyugodt bizalommal néztünk a döntés elé, — bizvást remélvén, hogy a királyi kegy sugara azon férfit fog reá ragyogni, kit arra mindnyájan méltónak, sőt egyedül méltónak tartottunk!

S reményünkben nem is csalódtunk!

A hivatalos lap egyik legutóbbi száma közölte, hogy Ő Felsége Lánczy Kálmán p. ü. tanácsos, pénzügyigazgató helyettesét pénzügyigazgatóvá legkegyelmesebben kinevezni s a rimaszombati kir. pénzügyigazgatóság vezetésével megbízni méltóztatott.

E rövid hivatalos hír volt az, melyet közmegnyugvással fogadtunk, — e férfi volt az, kinek legfelsőbb kitüntetését óhajtván vártuk s annak megtörténtét igaz örömmel fogadtuk.

S hogy e kinevezés a társadalom minden rétegében visszhangra talált és a megelégedés érzetét váltotta ki: ez a legnagyobb érdeme, ez a legszebb jutalma Lánczy Kálmánnak.

Alig két évvel előbb jött közénk teljesen idegentül, minden összeköttetés nélkül s e rövid idő alatt nemcsak megismertette, de meg is szerette magát úgy a tisztviselők, mint a társhivatalok s a nagyközönség körében. Erős, markáns egyéniséggel, nagy tudásával, vas szorgalmával s előzékeny modorával csakhamar megtalálta az utat, mely a közszerepet, közbizalom s a népszerűséghez vezet.

Mert csak egy tisztviselő, — de különösen egy pénzügyi tisztviselő, — tudja és érzi teljes mértékben, mennyire szüksége van működése közben azokra az — üres jelszavaknak állított — érzelmekre, mind a szeretet, a bizalom és a népszerűség.

A mindjobban fokozódó állami szükségletek kielégítése, a polgárság teherbíró képességének mind nagyobb mérvben való igénybevétele első sorban a pénzügyi tisztviselők vállára rak súlyos terheket s állítja őket kényes helyzetek elé.

Megtalálni a helyes középutat, melyen haladva, az állami érdekek sincsenek veszélyeztetve, viszont az adózó polgárok a legnagyobb kiméletben részesülnek, minden felmerülő vitás ügyben, mely a kincstár s a polgárság között támad, megütni azt a hangot, melyet megnyugvással hallhat mindenki: bizonyára nehéz, sőt sokszor lehetetlennek látszik a modern állami élet gépezetének ezernyi kereke, a társadalmi szervezet ezernyi szála és idege fut össze a pénzügyigazgatóban s azok tökéletes elrendezéséhez valóságos művészet szükséges.

A mindinkább intenzívebbé váló érintkezés a polgársággal olyan helyes érzéket követel a pénzügyi tisztviselőtől, mely soha sem lépi át azt a határt, ahol a jogosság tulhajtásával a hivatalos működés a zaklatás jellegét ölti magára.

S bizonyára kevésnek adatott a talentum, hogy azon a téren szeretetet, bizalmat s népszerűséget szerezzen magának.

Vannak pénzügyi tisztviselők, a kik a „fi nánccz zseni” büszke, de hideg fényében ragyognak, tehetnek ezek kítő szolgálatokat az állami érdekeknek, de nem hisszük, hogy szívesebben ne cserélnék fel nimbuszukat a szeretet, bizalom és népszerűség szerény, de meleg és életető sugarával.

S a ki ezeket ki tudja vivni magának, annak melegen érző, emberséges szíve van, annak emelkedett gondolkodásának kell lennie, annak lelkében a köteleességérzésnek a humanitással zavartalan összhangban kell állania.

Nemcsak egyesek, de sokszor családok, sőt társadalmi osztályok létérdeke fűződik egy-egy hatalmi intézkedéshez, melyet a szigorúan vett jogosság követel, de a józan belátás s a méltányosság ellenez.

S aki felelősségének teljes tudatában is kellő bátorsággal bír a méltányosság gyakorlásához, annak kiváló egyéniségnek, intézkedéseiben ritka erélyűnek s főleg kítő tisztviselőnek kell lennie.

Mind e kiválóságok jellemzik leginkább Lánczy Kálmánt, az új kir. pénzügyigazgatót.

Akik eddigi működését figyelemmel kísértük, örömmel láttuk, hogy jó uton halad. S ha már mint helyettes pénzügyigazgató is ilyen mértékben ki tudta érdemelni nagybecsülé-

álló hivatal rendelkezése alá bocsájtani két egymásba nyíló szobát; már előbb pedig, amidőn várnagyot az utlevek kezelésével megbíztam, főispán ur Öméltósága hozzájárulásával berendeztem dolgozó szobául a főispáni titkár részére beosztott kettős szobát, viszont a főispáni titkárnak rendelkezésére adtam azon földszinti hivatal helyiséget, a mely eredetileg a főispán huszárnak elhelyezésére szolgált, gondoskodván utóbb említett számára az I-ső emeleten egy alkalmas férő helyiségről.

Főispán ur Öméltósága közelebb tudomásra adta, hogy a várnagy által elfoglalt kettős szobát titkári irodául ez év október hó 1-ső napjától kezdve újból elfoglalni, a mostani titkári irodát pedig egyéb céljaira birtokában megtartani kívánja; elkerülhetetlenül szükséges tehát gondoskodni az utlevek kezelésével is megbízott várnagy számára egy megfelelő helyiségről.

Míthogy pedig a vármegyeházban az utóállítások céljaira felhasználni szokott volt pénztári helyiségen kívül csupán azon kettős szoba áll rendelkezésre, amely ez idő szerint az egyszerű-máskor bejövő főszolgabírák és közigazg. bizottsági tagok elszállásolására vétetik igénybe, tiszteletteljesen kérem a tekintetes vármegyei közgyűlést részemre oly megbízatás megadására, hogy a vendégszobákat a létező szükségnek megfelelően a várnagy mint utlevél kezelő részére vehessem igénybe s rendezhessem be.

Bátor vagyok e helyen azt is felemlíteni, hogy a vármegyei közigazgatás államosításával kapcsolatban a számvevőség legalább is 6 személyzettel fogja szaporítani a tisztí létszámot, akik a vármegyeháznál hivatalos elhelyezést fognak igényelni. Míthogy azonban székházunk a fentebb említett sorozó helyiségen kívül még csak egy kicsi üres szobával rendelkezik, figyelemmel arra, hogy a jelenlegi várnagy nagyszámú családjával négy szobát foglal el és szűkebb elhelyezésre alig szorítható, a közel jövőben előtérbe lép annak szüksége, hogy a vármegyeház a létező szükségnek megfelelően nyerjen kibővítést.

A közegészségi viszonyok a f. év II-ik negyedében elég kedvezőek voltak, amennyiben mindössze 455 hevenyfertőző megbetegedés lett bejelentve 33 halálesettel és pedig:

15	községből	90	vörheny eset	24	halálozással
25	"	288	kanyaró eset	4	halálozással
6	"	27	hökhurut eset	1	halálozással
7	"	12	diphtheria eset	1	halálozással
13	"	29	hastyphus eset	3	halálozással
3	"	9	egyéb hevenyfertőző megbetegedés		halálozás nélkül.

sünket, most, mikor a vezetés teljes joga és hatalma kezeibe lett letéve, bizonyára oly irányu működést fog kifejtteni, mely iránta érzett tiszteletünket csak fokozni és még nagyobbá fogja tenni.

Mély tisztelettel és őszinte szeretettel üdvözljük *Lánczy Kálmán* a diszes állásban, melyre érdemei elismerésül a legfelsőbb helyről jött kitüntetés állította.

Kívánunk neki további sikerekben gazdag pályafutást.

*

Lánczy Kálmán elég fiatalon 45 éves korában érte el a magas és diszes pozíciót, melybe most a királyi kinevezés folytán eljutott.

Az 1869. év április 26-án született a beregvármegyei Csetfalván. Középiskoláit Sárospatakon, majd Máramaroszigeten végezte, ez utóbbi helyen tette le az érettségét. Jogi tanulmányokat Debreczenben és Máramaroszigeten folytatott s ugyancsak Máramaroszigeten szerezte meg az államtudományi államvizsgát is.

Ekkor a pénzügyi pályára lépett s a máramaroszigeti kir. pénzügyigazgatósághoz neveztek ki fogalmazó gyakornokká, ahol az első hivatali esküt 1891. év június hó 28-án letette.

A pénzügyi fogalmazói szakvizsgát a m. kir. Pénzügyminisztériumban alakított bizottság előtt jó sikerrel kiállván, — 1892. év márczius hó 15-én a beregszászi kir. pénzügyigazgatósághoz p. ü. fogalmazóvá lett kinevezve.

Mint pénzügyi segédtitkár 1898. február hó 18-án a nagyváradi kir. p. ü. igazgatósághoz került, honnan családi körülményei miatt — saját kérelmére 1901. február 19-én a beregszászi kir. pénzügyigazgatósághoz helyeztetett át, hol

Járvány jellegűt a vörheny Kiszőcze, Annafalva és Restér községekben, a kanyaró Királyhegyalja, Koháryháza, Jólész és Várhosszurét községekben, valamint Rimaszombat és Rozsnyó r. t. városokban öltött. Tömegesebb hökhurut megbetegedések a Dobsinához tartozó Gölnicz-telepen, tífus esetek pedig Rimaszécs, Klenócz és Rimabánya községekben fordultak elő.

A nyilvántartott trachomások száma leginkább a rimaszombati és putnoki járásban szaporodott és június hó 30-án a nagyőczeiben 11, a putnokiban 24, a ratkóiiban 40, a rimaszombatiban 50, a rozsnyóiiban 8, a tornaljaiban 10 és Rozsnyó r. t. városban 2 trachomás állott rendszeres gyógykezelés alatt.

Veszetségre gyanus ebmarás 11 községben 13 esetben fordult elő.

A vármegyei közokrházba és a rozsnyói nyilv. jellegű kórházban ez év II-ik negyedében 21053 ápolási napon 993 beteg nyert ápolást.

Természetellenes halálok megállapítása céljából törvényszéki boncolás 9 esetben vált szükségessé.

A gyermekekre való felügyelet átlag 12 községben kihelyezett 402 lelencz fölött gyakoroltatott és községi felügyelet alatt 83 idióta, illetve elmebeteg, 5 néma, 49 siket-néma, 44 vak és 30 nyomorék egyén állott.

A védhimlőoltást 30 oltókörben 28 oltóorvos végezte és legnagyobb részt be is fejezte.

Az egészségügyi személyzet körében annyiban történt változás, hogy dr. Szabó Károly nyugdíjazása folytán dr. Eszényi Gyula oszgyáni körorvos a rimaszombati városi t. orvosi állást foglalta el és dr. Róth Kálmán ratkói körorvos balogi körorvossá választatott meg, továbbá dr. Terray Lajos klenóczyi és dr. Schwarcz Márk tiszolczi községi orvosok, valamint dr. Borszéki Ármin feledi és Szederkényi Mihály ajnácskői körorvosok nyugdíjazásukat kérelmezték. Az Oszgyánba május hó 9-én megválasztott körorvos állását el nem foglalta és a helyai és nyustyai körorvosi állásokra hirdetett pályázat eredménytelen maradt.

Ágostonlak és Murányalja községek részére állami ösztöndíjjal okleveles bábák képeztettek ki és a budapesti országos fertőtlenítő tanfolyamon két fertőtlenítő nyert képesítést.

Állategészségügyi viszonyaink az elmúlt negyedévben a ragadós száj- és körömfájásnak fellépte következtében kedvezőtlenül alakultak. Az első esetek ápr. hó 14-én a putnoki járás Málé és a tornaljai járás Méhi községében oly módon léptek fel, hogy egy alföldi marhakupecz adott el a putnoki országos állatvásáron ter

1906. január 14-én lett p. ü. titkárrá, ugyanitt érte azon legfelsőbb kitüntetés, hogy 1910. év augusztus 7-én p. ü. tanácsosi címmel és jelleggel lett felruházva. Valóságos p. ü. tanácsossá 1910. év december 31-én neveztetett ki s 1911. év október 19-én hivatalból Miskolcra helyeztetett át, ahol a pénzügyigazgató-helyettesi teendők ellátásával is megbízott. Ugyan-e minőségben s a szolgálat érdekében 1912. év nov. 13-án Rimaszombatba helyeztetett át. Itt *Kubinyi Andor* kir. tanácsos, pénzügyigazgató állandó és hosszas betegeskedése folytán — kevés megszakítással, — a pénzügyigazgatóságot vezette, míg végre a f. év július 1-én kelt legfelsőbb elhatározással kir. pénzügyigazgatóvá kineveztetett. Beregmegeből nősült, — elvevén 1895. május 7-én Dancs Erzsébetet, ki 1900. év szeptember 9-én elhalt. — Házasságából három gyermek született, kik azonban még csecsemőkorukban egy másután elhaltak.

Háztartását édes anyja: özv. *Lánczy Józsefné* szül. Fejérváry Erzsébet vezeti, valamint ő nevelteti testvére gyermekét is, kikhez a leggyöngédebb szeretettel ragaszkodik.

E szép testvéri szeretetének adta tanujelét az új pénzügyigazgató most is, mikor magas kitüntetéssel alkalmával a tisztikar és társadalom által tiszteletére rendezni szándékolta bankett elől családi gyászára való tekintetből kitért. Alig pár hóval előbb temette el ugyanis szeretett öccsét: *Lánczy Gyula* miskolczi kir. alügyész.

*

Röviden ismertetve életrajzát, ismételtelen szívélyesen üdvözljük az új kir. pénzügyigazgatót!

tőzött állatokat és noha ezen első esetek megállapításakor úgy részemről, mint pedig illetékes járási főszolgabíróim részéről a legszigorubb és minden célravezetőnek ígérkező óvó és elfojtó intézkedések minden késedelem nélkül megtétettek; a betegségnek helyhezkötése a kívánt eredménnyel nem járt, azóta a betegséggel négy járásunkban 33 község van fertőzve.

És hogy ez így van — annak hatóságok — és hatósági közegek valóban nem fogyatékos ügybuzgalmán kívül álló okai vannak: — ezek között elsősorban áll amint az közismert — a betegségnek rendkívüli nagy fertőző képessége és az a körülmény, hogy elsorolhatatlanok azoknak a tárgyakkal és alkalmakkal a száma, amelyek a betegség ragályanyagát ellenőrizhetetlen módon hurocölják egyik községből a másikba és másodsorban az a sajnálatos — bár szörványosan előfordult — körülmény, hogy egy-egy községben a lakosság a betegséget 8—14 napig is titkolta, amikor természetszerűleg a hatósági intézkedések már csak elkésetten voltak elrendelhetők, azok életbeléptéig a betegség akadály nélkül terjedt tovább.

Megnyugtatóul jelenthetem a tek. Törvényhatóságnak, hogy a betegség felette enyhe alakban folyik le, a megbetegedett állatok rendszerint 6—10 nap alatt felgyógyulnak úgy, hogy a gazdaközönseget inkább a betegséggel járó nagyobb forgalmi korlátozások, mint például vásári tilalmak stb. érintik hátrányosan.

A betegség jövőben való terjedése tekintetében jóslásba bocsátkozni nem kívánok, mert a betegség vármegyénkben már két év óta nem uralgott és így egész állatállományunk fogékony, de mégis annak a reményemnek adok kifejezést, hogy — amennyiben ez irányban igyekezetünkben a gazdaközönség is támogatni szives leend — a betegség felette nagy elterjedést nyerhetni nem fog.

Egyéb betegségek közül lépfenével 11, veszettséggel 8, takonykórral 1, rühkórral 10, ivarszervi hólyagos kiütéssel 1, sertésorbánczal 14, sertéspestissel 53 és serczegő üszökkel 11 községünk volt fertőzve.

A törvényhatósági utakra vonatkozólag tisztelettel jelentem: az utak állapota általában kielégítő s a gyakori esőzések nyoma csak a rozsnyó—csetneki, veszverés—dobsinai és vereskő—breznóbányai uton látszik, melyek helyenkint teljesen átáztak s ennélfogva kerékvágassóssá lettek.

Bejelentem egyébként a tekintetes vm. közgyűlésnek, hogy az ugynevezett vasuti vámszedés gyakorlata nagymélt. m. kir. keresk. Minisztérium által engedélyezettván, az előintézkedéseket megtettem arra nézve, hogy a vámszedés ez év augusztus havának elsejével tényleg megkezdhető legyen. Nagy jelentőségűnek kell minősítenem a vámszedés engedélyezésének tényét azért, mert az ez uton befolyandó jövedelmek célirányos felhasználása mellett törvényhatósági közutaink nemcsak a közlekedés érdekeinek megfelelő karban tarthatók, hanem egyuttal a forgalom kívánalmához képest a megállapított s felsőbb helyen is elfogadott program szerint fejleszthetők is lesznek.

Ezen jövedelem többletre való tekintettel a kelemér—zádorfalvi, sajólénártfalva—fügei thgi uton az összes fából épült mütárgyak kiváltása és a pelsőczyi állomásra vezető uton levő két Sajóhidnak újraépítése iránt a szükséges előintézkedések megtétettek és egyes utszakaszok nagyobb mérvű kavicsolása elrendeltetett, továbbá az egyes thgi utakon levő mütárgyak javítása a közuti költségeloirányzatban felvett összeg keretén belül folyamatban van.

Jelentem végül, hogy a putnok—keleméri thgi közut építése és annak részbeni hengerelése a folyó hóban befejezést nyer.

Az őszi gabonaneműekből a terméskilátás Gömör és Kishontvármegye területén a változó időjárás, vetések ritkasága és a rozsdakárok következtében úgy minőség, mint mennyiségre közepesnek ígérkezik. A tavaszi vetések általában jobban állanak és jó termést ígérnek.

A rozs és buza aratása kezdetét vette. Gazdasági tudósítók jelentése alapján kat. holdanként búzából 586 q., rozsból 639 q., árpából 696 q., zabból 654 q. terméseredmény állapított meg.

Kapásnövények kedvező időjárás következtében szépen fejlődnek és jó termést ígérnek

Széna, valamint mesterséges takarmányok elég bő termést adtak, betakarításuk alkalmával azonban a gyakori esőzések minőségét megrontották.

Gyümölcsfélékből a termés általában gyenge lesz a vármegye egész területén.

Rovarkárok nem fordultak elő, egerkárokról azonban egyes helyeken már most is panaszkodnak a gazdák.

Köztenyésztésre a községeknek állami kedvezményrel 13 darab magyar, 127 darab simentháli tenyészbika és 42 darab mangalicza tenyészkan osztatott ki az első félévben.

Vármegyénk területén a személy- és vagyonbiztonság nagyobb mérvben meg nem zavartatott.

A lefolyt év második negyedében beérkezett hivatalomhoz 425 utlevél lap 602 személyre; ebből kiadatott 412 utlevél 586 személyre, visszatartott 13 utlevél lap 16 személyre.

Könyöradománygyűjtéshez az év II. ik negyedében 28 esetben adatott ki engedély és pedig a kir. belügyminisztérium részéről 6, általam pedig 22 esetben.

Végezve tisztii jelentésemet a közgyűlés folyamán teendő tiszteletteljes előterjesztéseimet a vármegye közönségének mindenkor tapasztalt jóindulatába zártan maradok

Rimaszombat, 1914. évi július hó 14. én

alázatos szolgálója:

Lukács Géza s. k., alispán.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Lánczy Kálmán kinevezése. A „Budapesti Közlöny” f. hó 14. iki száma jelenti:

„Magyar pénzügyminiszterem előterjesztésére **Lánczy Kálmán** pü. tanácsos, rimaszombati pénzügyigazgató helyettes, a VII. fizetési osztályban való meghagyása mellett, pénzügyigazgatóvá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. július 1-én.

Ferencz József, s. k.

Dr. Teleszky János, s. k.

A legszelesebb körben örömmel fogadott kinevezéssel lapunk tárczarovatában bővebben foglalkozunk.

A rozsnyói püspök a vármegyei közkórházban. Sipeki Balás Lajos megyés püspök folyó hó 11-én városunkba érkezett és Széman Endre prépost-plebános vendége volt. Másnap 12 óra 1/29 kor a vármegyei közkórházba ment és a kórház kápolnájában szentmisét mondott. A szentmise után az apáca nővérek a főnöknő vezetése alatt a főpásztor előtt tisztelegtek, hogy hódolatukat kifejezzék és látogatásukat megköszönjék. A főpásztor a főnöknő beszédére válaszolva kijelentette, hogy kedves kötelességet teljesített akkor, amidőn eljött a nővéreket meglátogatni. Föltűntette az apáca-nővérek önfeláldozó életét, kik lemondtak a világról, megváltak mindattól, mit az emberek becseseknek, kedveseknek szoktak tartani, amire szívök forró szeretetével ragaszkodnak: szülőktől, testvérektől, atyafiaktól, élvezetektől, szórakozásoktól, egyéni szabadságtól, függetlenségtől csak azért, hogy az emberiség javára legyenek. Megis kapják érte egykor a menyei atyától a méltó jutalmat, de megkapják már e földön is a méltó jutalmat, s ez nem más, mint a lelki békeség. Majd a főnöknő vezetése mellett a főpásztor megtekintette a kórház összes helyiségeit, meglátogatta az összes betegeket s nem volt egy beteg sem, a kihez ne lett volna a főpásztornak egy-egy vigasztaló szava. Különösen intette őket a szenvedések békés elviselésére, az Isten akaratán való megnyugvásra. Figyelmeztette őket, hogy betegségükben sem feledkezzenek meg a menyei atyáról, a ki a mint megszorította, úgy meg is fogja őket vigasztalni. Megható volt látni, a mint a betegek könnyes szemmel siettek a főpásztor elé, hogy

áldását vegyék és megköszönjék látogatását. A kórházból való távozta után a főpásztor az alispán házában tett látogatást. A főpásztor 12-én d. e. 11 órakor távozott el Rimaszombatból.

Személyi hir. Pálóczi Czinke István ref. esperes vejével Bódy Dénessel folyó hó 20-án négy hétre Balatonfüredre utazik.

Kamarai elnök lemondása. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara 35. éven át volt elnöke Radwány István kir. tan., tekintettel hajlott korára, elnökségéről lemondott. Ez alkalommal a miskolci Kereskedelmi és Iparkamara f. hó 14-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a tagok teljes számban megjelentek. — Az elnök megható szavakban bucsuzik a Kamarától, melynek élén negyedfél évtizedet töltött. Mély köszönetét tolmácsolja a Kamara minden egyes tagjainak azon buzgó támogatásért, amelyben hosszú működése alatt részesítették. Erre a kereskedő osztály nevében Koós Samu kir. tan. alelnök, az iparosszakosztály nevében Pfliegler J. Ferencz kir. tan. alelnök; Makra Géza (Gyöngyös), Tóth Ágoston (Eger), Aczél Andor (Rozsnyó) a kültagok nevében, majd dr. Sugár Ignác mondottak bucsubeszédet. — Az ülés az elnök lemondását és Kamarától való tagsági megváltását, tekintettel arra, hogy hajlott életkora miatt határozta rá magát s szándéka megmáshatatlannal, mely fájdalommal, bánatba borult lélekkel szomorúan veszi tudomásul s ezzel ama nagy veszteséget, mely a Kamara első elnöke és legrégebb tagja távoztával éri. Lelkesedéssel fejezi ki törhetetlen ragaszkodását, változatlan tiszteletét és meg nem szűnő szeretetét, de egyben mély, soha el nem évülő háláját a hazai Kamarák történetében példátlanul álló harminczöt éven viselt elnöki tiszteletért, örök emlékezetül jegyzőkönyvbe iktatván, hogy Radwány István működése mindenkor a Kamara, az általa képviselt nagy közgazdasági érdekek lelkes, önzetlen és kitartó szolgálatában telt el, a melynek első harminczöt esztendeje, ennek minden küzdelme, sikere és eredménye összeforrott az ő nevével. A Kamara teljes ülése szeretetét és ragaszkodását soha el nem muló háláját tolmácsolja működéséért. Egyben megválasztja tiszteletbeli elnökévé és levelező tagjává, ezenkívül évente felváltva kereskedő és iparos célokra, Radwány István elnök néven 200—200 K. ösztöndíjat ad.

Alapítvány. Özv. Harmaczy Simon Béláné, szül. Jánosdeák Julia urnő a rimaszombati főgimnáziumnál egy 1000 koronás alapítványt tett jó tanulók jutalmazására; ugyancsak letette egy másik, évenként adott jutalomdíj tőkealapját 700 koronát.

Indus herceg. Sirdár Muraosingh indus herceg, mint értesülünk Rozsnyón nyaral budapesti születésű feltűnő szép nejevel és gyermekeivel. A herceg, kinek Hindostánban nagy elefánttenyésztete van, a tél egy részét Budapesten töltötte, most pedig Rozsnyó és vidéke úgy megtetszett neki, hogy ott egy villát is akar vásárolni.

Lelkész iktatás. Folyó hó 5. én iktatta be hivatalába Terray Gyula gömőri főesperes, udvari tanácsos, a sajjögömőri ev. egyház új lelkészét Egyed Aladárt. — Bencze Samu sajjögömőri polg. isk. igazgató és Szkalos Emil rozsnyói ev. főgimnáziumi vallásnár segédletével. A főesperes remek beiktató beszéde után az új lelkész lépett a szószékre s nagyhatású beszédében azt fejtegette: „mi módon építhetjük ev. egyházunkat?” A templomot teljesen megtöltő helybeli és vidéki hallgatóság között ott láttuk az ev. egyház két kiváló vezérférfiát: Szent-Ivány Árpádot és Hevessy Bertalant is. Az Isteni tisztelet után közgyűlés, ennek végeztével pedig közebed volt a polgári iskola tornacsarnokában, ahol számos szebbnél szebb felkészítő hangzott el. Az értelmes és intelligens sajjögömőri gazdák ügyes toasztjaikkal a vidékieket bámolatba ejtették.

Kegyes alapítvány. Lavotta Kornél ny. kir. törvényszéki bír. lestini egyházfelügyelő (Alsókubin) a tiszai ág. h. ev. egyházkerület rozsnyói fiu- és leányárvaháza gyámolítására korábban tett 400 koronás alapítványát újabb 600 koronás adományával 1000 koronára emelte.

Iskolai értesítők. Meglehető számmal kaptunk helybeli és vidéki iskolai értesítőket, ezekről majd lapunk legközelebbi számában megkezdjük az ismertetést olvasóközönségünk tájékoztatására.

Véner Pál kanonok temetése. F. hó 11-én volt Véner Pál rozsnyói apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő temetése nagy részvét mellett. A temetést Sipeki Balás Lajos püspök végezte. A közkedvelt apátkanonok temetésén — kit rimaszombati káplánkodása idejéből városunkból is többen ismertek — Rozsnyó város közönsége valláskülömbőség nélkül részt vett. Városunkból Széman Endre prépost plébános volt a temetésen, kit az elhunyt apátkanonokhoz szoros barátság fűzött.

Halálozás. Egészsége helyreállítására a Tátrába utazott Terray Lajos dr., Klenőcz község orvosa. Ott azonban nem talált gyógyulást, súlyos betegen kísérték hazafelé. Rimaszombatban le kellett szállania s itt sógornője özv. Terray Istvánné lakására vitték, a hol rövid idő alatt meghalt. A boldogult nyugalmazott kincstári orvos volt, pár év előtt Klenőcz község orvosa lett. A 63 éves korában elhunyt férfit özvegye, gyermekei és nagyszámu rokonsága gyászolja. Temetése Rimaszombatban volt tegnap délután, innen Nyustyára szállították.

Végrendeleti alapítvány. Boldogult Bodor Istvánné, szül. Tóth Róza urnő végrendeletét a múlt héten hirdették ki. A végrendeletben jelentékeny összeget kitevő vagyonát a helybeli főgimnázium javára tette alapítványul olyképen, hogy a mikor a tőke 200,000 koronára szaporodik, fele kamatja két végzett tanuló jutalmazására, fele kamatjából pedig a tápintzetben kapjanak szegény tanulók kosztot.

A putnoki háztartási iskola. Serényi Béla gróf volt földmivelésügyi miniszter, a kit fáradhatatlan buzgalmaért és tiszteletreméltó érdemeiért az egész ország tisztel és méltányol, mióta miniszteri állásáról lemondott, azóta is szakadatlan tevékenységgel dolgozik a közjó érdekében. Szűkebb otthonában, a gömörmegeyi Putnokon háztartási iskola létesült, a mely a Serényi Béla gróf céltudatos hazafias buzgalma eredménye. Az új intézmény már eddigelé is fényes sikereket mutat fel. — Serényi Béla gróf az új intézményről egy nála Putnokon megjelent hírlapírónak a következőket mondotta: „Magyarország elsősorban agrrikultur állam; itt a közgazdaság minden terén ügyesen és szakszerűen kell eljárni. Az óriási drágaságnak lehetőleg elejét kell venni, szükséges, hogy a leányainkból jó háziasszonyokat képezzünk, a kik értik, hogy mi módon kell kevésből kijönni és mégis jól főzni... Maga az iskola teljesen svájci mintára van szervezve. Külföldön mindenütt számos ilyen iskola van, a melyek minden tekintetben nagyszertien beválnak. Menjenek kérem Németországba és nézzék meg, micsoda látogatottságnak örvendenek ezek az iskolák. — A mi iskolánkat még nem ismerik, hiszen még nem is irtak róla. Jelenleg három hónapos tanfolyamok vannak; az első két hónappal ezelőtt nyílt meg, a hol a szervezeti szabályban feltüntetett módon nyerik a növendékek kiképeztetésüket. Évente három ilyen tanfolyamot tartunk, közben, a gyümölcserés idején, egy gyümölcsfeldolgozó tanfolyamot is. Szó van arról is, hogy idővel tíz hónapos tanfolyamok legyenek, amely idő alatt azután a háztartás minden ágában teljesen kiképeznék a növendékeket.” — Künn a város déli részén, pompás parkkal körülvéve áll a magyar stílusú épület. Amint belépünk a hatalmas kétszárnyu ajtón, két előszobába jutunk, ahonnan nyitva áll az ajtó a svájci nagy terembe, ahol kerti fonott székek, asztalok izléses elrendezése lepi meg az érkezőt. Innen a nagyszertien berendezett konyhába és az első emeletre lehet jutni. — Az első ajtó az emeleten Schwarz Judit igazgatónő szobájába nyílik. Az első emeleten van még Kramer Emma tanárnő lakószobája, továbbá a növendékek tizenkét ágyas, szintén fehér hálóterme, több mosdószoba és fürdőszoba. A földszinten van a technika újdonságaival berendezett konyha az obdlóval. Az udvaron a különféle gazdasági épületek sorakoznak, amelyek mindegyike érdemes a megtekintésre.

Új részvénytársaság. A Gömörkishont-vármegyei Gazdasági Egyesület Áruosztálya Részvénytársaság folyó hó 16-án csütörtökön tartotta Rimaszombatban a Gömörmegeyi Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság tanácsstermében alakuló közgyűlését. A gyűlésen Szent-Ivány József elnökölt s arra a részvényesek ugyszólván teljes számban jelentek meg. Az új részvénytársaság 100000 K. alaptőkével

alakult meg s az alapszabályok megállapítása után az igazgatóság tagjaiul *Szent-Ivány József, Farkas Géza, Fekete Pál, Czirbesz József, Vajda Pál, Fodor Jenő, Müller Vilmos* és dr. *Cziner Miksa* választották meg. Az új részvénytársaság rövidesen megkezdte működését.

A helybeli munkásbiztosító pénztárnál a múlt héten július 9, 10, 11, 12. napjain vizsgálat volt, a melyen *Pitze Alajos* min. számtanácsos és *Takács Béla* min. számtiszt jelentek meg az állami munkásbiztosító hivataltól. A vizsgálat eredményeként mindent a legnagyobb rendben találtak.

Inzultált lelkész. Jolsváról kaptuk a hírt, hogy f. hó 16 án Jolsván *Chalupka János* evangélikus lelkészt udvarán egy hadnagy karddal megtámadta. A lelkész egy udvarban lakik Liptai János állami tanítóval, a kivel állandóan rossz viszonyban élt. Ma délután a tanítónak fia Liptai Béla, aki hadnagy, sértő szavakkal illette a lelkész feleségét, mire Chalupka János kijött lakásából és felelősségre vonta a hadnagyot, Liptai János erre rárontott a lelkészre, lefogta és biztatta a fiát, hogy üsse kardjával a papot. A hadnagy előrántotta kardját, *Chalupka fejére sujtott és tíz centiméter hosszú sebet ejtett rajta, majd végig kardlapozta.* Chalupka vértől borítva összeesett. Az incidensről azonnal jelentést tettek a főispánnak. Az eset meggyeszerzte kínos feltűnést keltett.

Aratás. Határunkon a múlt hét közepén elkezdődött az aratás. Nekieresztették a kaszát és szép tábla buza, árpa földek maradtak csupaszon utána. Vajjon mit rejtenek a kék és a keresztek? Adja Isten a legjobbat gazdáinknak.

Katonai átvonulás. A losonci tüzérek holnap reggel indulnak Losonczról és a déli órákban érkeznek városunkba. Innen a rimaszécsi lőtérré fognak vonulni. — A losonci 25 ik gyalogezred pedig augusztus 5-én indul Losonczról és még aznap városunkba érkezik, ahonnan egy napi pihenő után folytatja útját Kassa felé.

Polgári fiu- és leányiskola Poprádon a Magas-Tátra alján. Orvosilag ajánlott hely. — Évi tandíj 40 korona. — Német családoknál olcsó és kifogástalan ellátás kapható. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

1-6 **Horn József,** igazgató.

Évkönyv. A Gömör és Kishontvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület Évkönyve az 1913-ik évről, melyet *Váry János* egyesületi titkár állított össze, csinos kiállításban id. *Rábely Miklós* fia könyvnyomdájában a napokban jelent meg. A tisztikar körében változást találunk, amennyiben az eltávozott *Pogány István* kir. tanfelügyelő helyén, mint igazgató *Lőrinczy György* kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő nevét látjuk, majd pedig a választmány tagjainak elősorolása után a folyó évi május hó 11 én tartott közgyűlés jegyzőkönyvét olvassuk. *Fáy Gyula* elnök beszédében a román nemzetiséggel folytatott egyezkedési tárgyalásokról emlékezik meg, a mely szerinte államegységünk megbontatlansága tekintetében méltán kelthet aggodalmat, s a melynek jelenségei súlyosan érintik az egyesületet is, mert hiszen az egyesület egész léte azon czélban összpontosul, hogy a magyar nemzeti állam egységének biztosítása körül alapvető munkásságot fejtsen ki. — Majd pedig gróf *Andrássy Dénes* tetemes hagyatékáról, melynek birtokába jut az egyesület, emlékezik meg s miután így nagyobb anyagi erő marad rendelkezésre, javasolja valamely hasznos és gyakorlati intézmény létesítését s kéri egy bizottság kiküldését, melynek feladata lenne ez irányban egy tervezetet kidolgozni. S végül megemlékeztek boldogult *Hámos László* bárónak, mint az egyesület hűséges tagtársának elvesztéséről s az elnöki helyről is e fölött érzett fájdalomnak és hálás megemlékezésüknek ad kifejezést. Ezután *Váry János* titkár számol be tartalmas és részletes jelentésben az egyesület múlt évi működéséről. Az egyesület 14 óvodát tartott fenn nemzetiségi vidéken 592 növendékkel. Majd az egyesület köreinek, illetőleg azok vezetőinek jelentését terjeszti elő. Az egyesület 1913. évi számadását 17526 kor. 44 fillér végösszeggel zárta. Összes vagyon: 223235 korona és 99 fillér. — A tagok névsorával záródik a nagy gonddal összeállított jelentés.

Jelentés a Gömörvármegyei Fehérkereszt Egyesület 1913. évi működéséről. Közli az elnökség. A 47 lapra terjedő füzet elején pelsőczi báró *Hámos László* elnök arcképét és rövid nekrológját közli. Erdemeinek tárgyalását bővebben olvashatjuk a tartalmas jelentésben, a mely a *Lukács Géza* elnök vezetése alatt érdemes működést kifejtő egyesület évi történetével ismerteti meg bennünket. Bővebb tárgyalására még visszatérünk.

Annabál Csizfördön. Az elmúlt hét keddjén megtartott művészhangverseny ugy a legteljesebb erkölcsi, mint kielégítő anyagi sikerrel végződött. A közönség lelkesedése a szereplő művészeket számtalanszor hívta a pódiumra, a kik haláljukat igen kedvesen egy egy betéttel fejezték ki. A program összeállítása egész magas nivoju volt. A vidék is szép számban volt képviselve. Hogy azonban a vendégek ne nélkülözzék soká a fürdőigazgatóság figyelmét, ujabban fényes tűzijátékot, tombola és confetti korzót rendezett a hét folyamán, a folyó évi szokásos Anna bálját pedig a jövő hét szombatján, július hó 25-én tartja meg. Reméljük, hogy a régi fényes Anna-bálok mögött az ez évi sem fog maradni, mert ugy halljuk, hogy igen sok tánczosnő és tánczos készül, hogy egyszer újra kitombolja jókedvét, a mely ugy látszik ez évben még a régiéknél is kitörőbb. Természetesen az igazgatóság ez évben is számít a vidék élénk részvételére, a mi annyival könnyebb lesz, mert nem rendezi a bált a sablonos gála-bálok mintájára, hanem inkább csak kedélyes összejövetel formájában létesíti, tánczczal egybekötte.

Hirtelen halál. *Bodnár István* várgedei lakos folyó hó 15-én Várgede község határában hirtelen rosszul lett és meghalt. A nyomozás folyik az iránt, hogy nem forog-e fenn bűncselekmény?

A pelsőczi czisztarna felülvizsgálata. A pelsőczi jószágigazgató czisztarna vizsgyűjtő területe rendezési munkálatainak felülvizsgálását — mint értesülünk — a m. kir. földmivelésügyi miniszter 100101—IV. 3. 1914. sz. rendeletével elrendelte s annak foganatosításával *Buday Zádor* miniszteri tanácsost bizta meg. Ezen felülvizsgálat folyó hó 18 án délelőtt 9 órakor a helyszínen, a pelsőczi Nagyhegyen vette kezdetét, amelyen a miskolci m. kir. kulturmérnöki hivatal képviselőjében *Rozsnyai Károly* kir. műszaki tanácsos is részt vett. Megjelentek továbbá: *Maurer Oszkár* tb. főszolgabíró a járás-, a m. kir. gazdasági felügyelőség képviselőjében *Bartha István* m. kir. gazdasági felügyelő és *Fodor Jenő* a vármegyei gazdasági egyesület képviselőjében.

Felakasztotta magát. *Grendel György* filléri lakos folyó hó 14-én saját lakásán felakasztotta magát, mire tettét észrevették, már halott volt. A nyomozást mégis elrendelték, hogy nem forog-e fenn bűncselekmény?

A rimaszombati kereskedő ifjak és az atlétikai klub múlt vasárnap, jul. 12-én tartotta nyári táncmulatságát a Széchenyikert fedett helyiségében. Az agilis rendezőség a lehetőségig mindent elkövetett a mulatság erkölcsi és anyagi sikere érdekében és nem rajtok-múlt, hogy ez csak részben sikerült. Az anyagiakban nem is volt kár, mert az eleven, mozgékony rendezőség módját találta az idegen pénzforrásnak; ámde szomoruan tapasztaltuk, hogy valami nagy érdeklődés a mulatság iránt nem volt, sokan hiányoztak különösen a főnöktestület köréből és a fiatalságnak abból a gárdájából, akik tul a huszon és katonasoron, nemcsak jelenlétük által, de a tánc- és szórakoztatásban való részvételükkel kedélyt, vigszágot és fesztelen jókedvet öntöttek volna a lelkekbe. S hovatovább ballagunk és tűnik az idő mögöttünk, keserű melankóliával tapasztaljuk, hogy a régi, jó, kedélyes táncvígalmak mindinkább eltűnedeznek és lassan lassan beszorulnak a tánciskolákba a nagyon itju generáció közé. A táncmulatságon bosztonversenyt is rendeztek, amelyen az első díjat *Kohuth Sári* és *Kulcsár János*, a másodikat *Remenyik Margit* és *Kárpáti Aladár* s a harmadik díjat *Lendvay Etuka* és *Kardos József* nyerték el. A tiszta jövedelem az atlétikai club pénztárát gyarapította igen szép eredménnyel, amely anyagi siker *Szoyka Pál* pénztáros fáradhatatlan tevékenységét, leleményességét és sportszeretét igazolja.

Betörés. *Seidner Márkus* helybeli italmérésébe folyó hó 7-ére virradó éjjel ismeretlen tettesek ismét betörték. Az italmérésben elhelyezett kézi pénztárból mintegy 250 koronát loptak el. A rendőrség a nyomozást azonnal megindította. A kár a betörés elleni biztosítás révén megtérül.

Öngyilkossági kísérlet. F. hó 16-án délután 3 óra körül *Papp Mária*, aki özv. *Altstetter Ernő*nénél van szolgálatban, öngyilkossági szándékból a Rimába ugrott. *Tóth Mihály* kaszinói szolga azonban észrevette s utána ugorva kimentette a már elmerülni készülő leányt. Tettét állítólag szerelmi csalódás miatt követte el.

Próbabál. Ma tartja a Hungária nagytermében *Dobránszky Béla* táncztanár nyári tanítványaival az érdekesnek ígérkező próbabált szép jelmezes tánczokkal, változatos programmal. Kezdeté délután 5 órakor.

A tisztelt szülők figyelmébe. Szept. hó 1-én megnyílik *Budapesten, a Rákóczy-ut 30-ik szám alatt egy előkelő Urileány-Otthon*, amelyben gondos, meleg otthont találnak uri családok leányai, akik továbbképzés miatt *Budapesten tartózkodnak*. Az otthon a főváros góczpontján van, minden modern kényelemmel felszerelve. — Prospektust szívesen küld a tulajdonos és vezető: *Székelyné-Bauer Ilona*.

Megölt ember. *Szászfali András* alsóbalogi lakost folyó hó 14-én reggel 4 órakor Alsóbalog község határában vérbefagyva, halva találták. A hulla boncolását a kir. ügyészség elrendelte és azt folyó hó 14-én dr. *Bleier Leó* és dr. *Heinrich Béla* főorvosok foganatosították. A tettes kézrekerítése iránt a nyomozást elrendelték.

Országos vásár. Hétfőn és kedden zajlott le az országos kirakó vásár Rimaszombatan. Az időjárás felette kedvező volt. Napfényes idő, meleg s ami e kettővel együtt jár: por! Hanem azért a vásár nem tartozott a látogatottabbak közé. Aminek oka volt részben az is, hogy a hasított körmű állatoknak felhajtása tilos volt. A kirakó vásár sem volt olyan látogatott, mint más alkalmakkor. De azért volt nép a vásáron elég.

Tolvaj inasok. Folyó hó 12-én, vasárnap az esteli órákban *Bodnár Géza* cselédje egy ösmerőst kísért ki a kapuig, miközben ridiküljét, melyben többek között órája is volt, a kertben hagyta. Ezt meglátta két inasgyerek, sietve átugrottak a kerítésen és a ridikült ellopva futásnak eredtek. Majd később a ridikült tartalmának szétosztásához fogtak, azonban az órán összevesztek. Mindketten szerették volna. Így derült ki tolvajlásuk is. Az egyik inas bosszúból a közlben levő rendőrnek jelentette, hogy társa órát lopott s így kerültek mindketten a rendőrségre lopással vádolva.

Mezei egerek kártevése. Hogy mi csoda pusztitást vihetnek végbe már aratás előtt a mezei egerek, azt az Akasztóhegyen Rimaszombat mellett megdöböntő módon láttuk. A domb tetején a Konecz-féle birtokon és környékén egész nagy tábla búzákat többől ugy lerágtak az elszaporodott állatok, hogy egy nagy táblának a tizedrésze is alig maradt meg. Az ember szemeláttára mozog a buzaszál, mert tövével elrágja a poczok és a ledölt kalászt elpusztítja rövidesen. Valóságos csapás, a jégverésnél is nagyobb, ugy hogy bátran lehetne a sujtott termelőknek ezen a czimen adóelengedést adni. Ajánljuk a hatóságok figyelmébe, érdemes megtekinteni.

Az Aggteleki barlangról. A híres Baradla nagyon el volt már hanyagolva, mert kevés volt a látogatója s *Baksay Dániel*, fáradhatatlan gondnoka is elköltözött Aggtelekről. *Tavaly a Kárpát Egyesület kassai osztálya* vette át s *Klein Antal* jósvatói birtokost kérte föl gondnokul. Az idén, mint irtuk, a Kárpát egyesület központja külön osztályt akar létesíteni részvénytársasági alapon s a központ a fő részvényes. Új bejárást akarnak nyitni a barlang közepetáján, rendbe akarják hozni a menedékházat, az utakat, hidakat és Kassa felől automobiljáratokat létesítenek. Így lenne forgalom és telnék villamos világításra, több vezetőre és modernebb dolgokra. Ugy illenék, hogy egy kissé Gömörvármegye is vegye ki részét, mikor az ő Isten áldotta természeti kincsét más emberek akarják hozzáférhetőbbé tenni! Vagy mi már mindent csak másoktól várunk?

Felhőszakadás és villámcsapás városunkban. Folyó hó 17-én pénteken d. e. s különösen a déli órákban kánikulai, izzó meleg volt, utána pedig délután két óra körül valóságos itéletidő tört ki, a mely körülbelül egy óra hosszúra tartott. Felhőszakadászerű zápor zuhant alá nagy szél kíséretében, amely óriási kárt okozott a természetben. A villám sok helyütt lecsapott. Így többek között városunkban is a Rimapart-utca 30. sz. ház előtt, közvetlen a Rima partján levő fűzfába csapott le, amelyet teljesen szétroncsolt. Ezenkívül a Braun-féle jelenleg épülő szeszfinomító torony tetejét a hatalmas szélvihar ledobta. A Rima patak a sok esővíztől megáradt s a temető-árok csatornája a víz által összehordott szeméttől bedugult olyannyira, hogy a mellette levő kerteket a víztömeg ismét elöntéssel fenyegette. — Az utolsó perczben érkeztek oda tűzoltóink s hozzáfogtak a csatorna tisztításához, amely azonban a nagy víztömeg miatt nehezen ment. Ideje volna — különösen a nyári zivatarok idején — ha ezen levezető csatorna tisztán tartására több gondot fordítanának. Felhívjuk erre az illetékes körök figyelmét.

Villámcsapás. *Sutnák* István rónapataki lakost folyó hó 14-én a mezőn a villám agyon-sújtotta úgy, hogy azonnal szörnyet halt.

Tüzérségi lövések. A rimaszécsi lőtéren a tüzérségi éles lövéseknek e hó 18-án kellett volna megkezdődnie. E terminust azonban a hadtestparancsnokság — tekintettel az aratási munkálatokra — úgy változtatta meg, hogy csak folyó hó 22-én fognak kezdődni. A gyakorlaton részt vesznek a kassai honvéd, a losonczy, a miskolczy, a kassai és eperjesi közös tüzérezredek. Körülbelül augusztus hó 20-áig fognak tartani a lögyakorlatok.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Kirándulás. A Kárpátgyesület gömöri oszt. rimavölgyi bizottsága Rozsnyó, Krasznahorka—szádellővölgyi kirándulását holnap és holnapután tartja meg. A szép kiránduláson mintegy 16-an vesznek részt. Éjjeli szállásuk Barkán lesz, onnan megnézik a barkai kevéssé ismert jégbarlangot s másnap a szádellői völgyön át Tornára mennek s onnan vonaton jönnek haza.

Megégett gyermek. Széles András felsőszékelyi lakos 5 éves unokája: Gregorecz János folyó hó 3-án gyúttával játszadozott, melytől a közelben levő széna tüzet fogott, a szénától pedig meggyulladt a ruhája úgy, hogy mire a nagyszülők észrevették és segítségére siettek, oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy abba belehalt. A hatóság megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség és a hullát felbonczoltatta.

Az Apolló-színházban ma vasárnapra van ígérve a trónörökös-pár szerajevói gyászos meggyilkoltatásáról fölvetett mozgóképeknek a színrehozatala. Mindenesetre igen szép dolog *Schweitzer* Rezsőtől, a színház tulajdonosától, hogy az ilyen időszéri dolgok megismertetéséről és színrehozataláról gondoskodik. Azonkívül több más szenzációs aktualitások fogják érdekesé tenni a mai délutáni és esti előadásokat, melyeket érdemes megnézni.

Különös betegség. Balogvölgyi tudósítónktól kapjuk a hírt, hogy e vidéken egy különös természetű, eddigelé ismeretlen betegség lépett fel. Fejfájással és kolerikus tünetekkel kezdődik. A betegnek azután orra és szája megdagad. A betegség különben szelid lefolyású. Az új balogi körorvos: dr. *Róth* Kálmán, aki sürűn keresi fel és lelkiismeretesen kezeli betegeit, az új betegséget komoly tanulmány tárgyává tette.

Football-mérkőzés. Folyó hó 5-én tartotta meg a Tornaljai Torna-Club football-mérkőzését a Putnoki Atletikai Clubbal, amelyen az eredmény 6:0 lett a putnokiak javára.

Öngyilkosság a közkórházban. Hét-főn délután 2 órakor a losonczyi közkórház egyik betegszobájában felakasztva találták *Pillár* János rimakokovai illetőségű napszámost. Már három hónapja kezelték a közkórházban súlyos tüdőbajában, a 76 éves aggyastyán azonban nem bizott gyógyulásában s mialatt a betegek ebéd után a kertben sétáltak, belopódzkodott a kórterembe s az ablakvasra felakasztotta magát.

Meglékelik a dobsinai jégbarlangot. A csodás képződésű dobsinai jégbarlanggal egy idő óta aggodalmas bajok vannak. A barlang évről-évre feltűnően kisebbedik, mert tulságosan gyors a jégképződés. A barlang összezsugorodása folytán elhatározták, hogy meglékelik a barlangot, mintegy hatvan méter hosszú, nyitható és zárható szellőztető lyukat vágnak a sziklákon át a barlang nagy koresolya-terméig. Tervbe vették azonkívül a barlang még ismeretlen mélységeinek: a „Pokol torká”-nak a kikutatását s az ugynevezett kápolna részen felvonó készüléket helyeznek el.

CSARNOK.

Pósa Lajos emlékére.

Még egy virágszálat,
Kéklő nefelejtsét,
Melyet nem is a kert:
Rimapartja termett,
Vigyük el mindnyájan
Szívünk adójára,
Pósa Lajos bácsi
Most hantolt sirjára.

Álljunk meg a sirnál:
Búval vegyes bánat
Közepett tegyük le
A nefelejts szálat.
Egy két fájó könnyet
Is hullassunk rája;
Ez a hálás szívnek
Legszentebb imája.

De mégse sirjatok!...
Miért siratnátok?
Könnyet a sirjára
Minek hullatnátok?
Hisz' él Pósa bácsi
A magyar kebelben,
A magyar gyermekek
Szívében, lelkében.

Ám, ha emlékének
Adózni akartok,
Mikor a sirjára
Virágot hullattok;
Gondoljatok rá a
Radnóti kis házra,
Piros rózsabimbós
Pieczi ablakára.

Szécsi István.

A teremtés koronája az ember.

Írta és felolvasta: HORVÁTH ZOLTÁN.

(Folytat s /s vége.)

Igy elváltak a föld alsó vizei a levegőben uszó felhőktől. Ujra egyet villant a gondolat Isten értelmében és erre a villanásra a föld színén kezdenek a vizek szépen rendezkedni, a sáros, lucsokos nagy gömbön szigetek, száraz-földek és tengerek válnak szét, mert Isten elválasztá a vizeket a szárazföldtől úgy, hogy a levegő fuvó szelei kiszáritották azokat a helyeket, a melyeken sekélyebb volt a víz.

Hiszen ez mind a lassan kifejlő erők segítségével történt, de az Isten adta az első lökést s az ő tervei szerint indultak a teremtett erők működésre, mert az anyag magától rest, — nem bír mozgásba jönni, vagy ha mozog, nem bír megállni a maga erejéből.

A teremtő gondolata élő, növekvő alakokra, zöldelő füvekre és fákra irányult és elkezdik a sziklákat zuzmók, mohok népesíteni, a vizekben moszat, hinár nyújtja szét vékonyka fonalait, a mocsarakat és azok szigeteit zsurló, páfrány és korpafű erdők népesítik, a melyek a mai erdőségeket messzire fölülmulták. Dúsan, buján hajtottak a párával telt meleg ködös levegőben, a hová a napsugár még nem hatolt be a felhő gomolyagok miatt, hanem a lehülő töldnek ősi melege növesztette azokat és most sok helyen megtaláljuk ezeket az őserdőket a legrégebb kőszételekben, a melyek legdusabban adják számunkra a régi világban összegyűlt melegnek fűtő erejét.

Akkoriban a vizek kezdtek rákokkal, csigákkal, óriási halakkal benépesedni, s ezek maradványait is ott találjuk beletemetve az akkori, ősrégi tengerek iszapjaiba.

Sokszor változott azóta a föld színe. A mi tengerfenék volt, fölemelte talán többször is a vulkáni erő, a mi szárazföld volt, leszűlyesztette. Bizonyíték erre a sok tengeri csiga, meg kagyló megkövesült héja, a miket például Európa és Ázsia közepén végig ott találunk pár ezer méter magas hegyek oldalában, pedig ezek az állatok csak tengerben élhettek.

De az élet a teremtő tervei szerint tovább fejlődik. Új növény- és állatformák jelennek meg a föld színén, a melyek nagyon furcsáknak tűnnek föl a mi szemünkben: félelmetes szörnyetegek, elefántnál sokkal nagyobb gyík-fajta állatok, mint a 10 méter magas ignanodon, a melynek csontjait Belgiumban találták, vagy a 24 méter hosszú brontosaurus, a menydörgő gyík, vagy egy másik 40 méter hosszú, a melyeknek csontjai Amerika bányáiból kerültek elő. Ezek az óriások és más hasonló szörnyetegek uralkodtak akkor a földön, az övék volt akkor a világ, ők sütkeztek a napon, mert a nap éltető melege már sugárzott a földre, mint az akkori pálmához meg fenyőhöz hasonló növényzet mutatja.

Ebben a korszakban megjelennek a madarak is a föld színén és kezd a levegő is benépesedni repülő állatokkal.

A következő korban eltűnnek a rettentő nagy szörnyetegek, elnyeli őket is a földék süllyedése és a tengerek iszapja és lassanként új világfejlődés indul meg az eltűntnek romjain.

Olyan növények, olyan fák kezdenek növekedni, amikre már rá lehet ismerni: hasonlítanak a maiakhoz, de mégsem egészen azok. — Olyanféle állatvilág mozog, nyüzsög a föld színén, mint a mai, de mégsem egészen azok a fajok. Megjelennek a lónak, szarvasmarhának, báránynak, elefántnak, majomnak ősei, rájuk ismer a tudomány. Ezek éltek azután a föld színén bizonytalan ezredévekig.

Megvolt már a földön minden ezerféle fajban és változatban és ezek fejlődve, tökéletesedve helyet adtak újabb, meg újabb alakoknak.

Ebben a nagy változatosságban hiányzott még az Ur, aki eszével, értelmével uralkodni, kormányozni tudja valamennyit.

A teremtő Isten mélyebben gondolkodik az ő tervein és a saját értelmének egy szikráját készül odaadni a földnek, hogy legyen azon ember, aki eszével, értelmével belássa az egész teremtésnek sorát, összefüggését és rendeltetését, hogy hasznára, fejlődésére fordítsa az egész földi világot, hogy bepillantson az égitegek közé, hogy azoknak fényét és melegét a maga előhaladására tudja felhasználni.

Teremtett a sok csendben virágzó fű, fa és az öntudatlan boldogságban legelésző állatok csordái közé egyet, akinek öntudata van, aki tud arról, hogy ő itt van a földön, hogy neki többet kell tudnia, mint azoknak, a szegény, magukról nem igen tudó nyájaknak, hogy neki kell azokról gondoskodnia, azokat védenie. Embert, aki nemesak kézzel-lábbal tud dolgozni, hanem tud eszközt, gépet föl találni a maga boldogulására, embert, aki eszével, értelmével a vizet, szelget, világot a maga szolgálatába tudja kényszeríteni. Embert, aki megismeri, kitanulja a teremtés erőt és azokat föl tudja használni az egésznek és a maga lelkének tökéletesítésére.

Teste van neki is, mint az állatoknak. A teste talán gyöngébb, mint az állaté, szárnya sincs mint a madárnak. De van lelke, öntudatos, értelmes, gondolkodó, tervező lelke, amely kitud találni sokat: talál eszközöket, amelyekkel hatalmasabb erőt fejthet ki a legerősebb állatok csordáinál, helyettesíti a szárnyakat repülő gépeivel.

Ez az ember: a teremtés koronája.

Itt megpihent az Isten, nem mintha elfáradt volna, hanem mert oda tette a koronát művére: a földi világban ott van az értelem szikrája az emberben, amely ténysugárrá fejlődhetik és bevilágíthat mindent, mert az Isten lelkéhez hasonló.

Az ember kifejlődése sem egyszerre ment végbe, hanem a lélek, az isteni szikra lassankint lett mindig világosabb és fényesebb, amint az értelem, a nemes érzelmek és a jóra való akarat kifejlődött és tökéletesedett az emberi lélekben.

A teremtés idejéről, az első perczekről nem tud, és talán nem is fog tudni fölvilágosítást

adni az emberi tudomány, de a szent iratok és minden népnek hagyományai valami boldog aranykorról beszélnek egynehány szóval, amikor az ember lelke még minden nemtelen indulattól tisztán élvezte az Isten közellétét az édenkert gyönyörű tájain. Azután jött a bűnbeesés.

Erről az emberről, aki kezdetleges küzdelmes sorsban, az egész természettel jóformán harcban állva él, erről már sokat kikutatott az emberi tudomány. Ráakadt azokra a barlangokra, azokra a ezölöp-kunyhó romokra, a melyekben élt családjával, hogy a vadállatoktól védve legyen; megtalálta koponyáját, csontjait, megtalálta szerszámaikat, amelyeket kőből, csontból, később rézből, bronzból készített és egyszerű kezdetleges sorsban látja ezt az ősembert küzdeni, de mindjárt látja, hogy ez ésszel küzd, nemcsak pusztá kézzel dolgozik, harcol, hanem szerszámot készít magának, azt disziti, látja, hogy lakást keres vagy épít, tüzet gyújt és fölhasználja a természet erőit, szóval értelmes lényvel van dolga, aki dolgozik, fárad, előre törtet, tökéletesebbé akar lenni a földön. Uralkodni akar itt. Ez eleinte lassan megy neki, de mikor az értelem szikrája szebb fényvel kezd lobogni, az ember is mind szélesebb körben kiterjeszti uralmát s az értelem tényével itt-amott az érzelmek is nemesednek, az akarat is hajlandó lesz a jobbra.

Lehet, hogy még mindig nagyon keveset ismerjük az ősemlék, a magunk őseinek történetét, lehet, hogy nem mindig és mindenütt egy volt, mint a hogy a mi egykor jégbefagyott európai vidékeinken élt az embernek egy nyomorubb fajtája, úgy mint most a grönlandi eszkimók. Lehet, hogy más, jobb éghajlat alatt boldogabb emberi faj is élt az ősidőkben bizonytalan ezredévekkel ezelőtt. Ki tudja? Az ősi babyloni népek művelődése, az egyiptomi ősrégi művelt népek emlékei, az amerikai ősi indián épületek romjai, a Csendes óceánban a Husvét szigetek óriás kőszobrai, a kelet-ázsiai régi műveltségű népek bizonytalan időkbe visszanyúló történetei azt látszanak mutatni, hogy mi itt Európában eddig csak a magunk népfajtáinak történetét ismerjük valamennyire és hogy ez a történet csak egy kis része annak az ismeretlen, nagy, általános emberi történetnek, amelynek körvonalait csak most kezdjük sejtetni, amikor a hagyományokkal egyező adatok kezdenek fölmerülni egy igen művelt és hatalmas népről, amely egy nagy, dusan termő földön élt a meleg éghajlat alatt s amelynek óriási, remek városai és egész földje sok millió népével együtt pár nap alatt elsüllyedt az Atlanti óceán mélységébe, a mely köztünk és Amerika között szélesedik.

Lehet, hogy így volt, amint sejtenei kezdjük, lehet, hogy másképpen volt: az emberi tudás jövő feladata lesz kikutatni, hogy miképpen történt és mi a dolgok összefüggése, amiket innen is, onnan is tudunk?

De akármiként történt is, azt már látjuk, hogy az emberi nem történetén állandó törekvés vonul végig a jobb, tökéletesebb állapot után. Eleintén egy barlang, egy kunyhó, egy nyers állatbőr, egy kőbaltta volt vágyainak netovábbja; utóbb a hatalmasok palotákat építenek maguknak, selyemben, bársonyban járnak; fényben, pompában élnek. Majd arra törekszik az ember, hogy a kényelem, jólét minden embernek kijusson, a ki törekszik, munkálkodik érte.

De nagy küzdelmeket kellett az embernek önmagával vívnia, amíg arra jutott, hogy minden emberben testvérét lássa.

El kellett jönnie az emberiség koronájának: Jézus Krisztusnak, meg kellett halnia kinhalálal, hogy az embereket erre megtanítsa. Ő volt az, aki nem elégedett meg sem a születés magas rangjával, sem az értelem, az ész világító fényével; hanem azt a tanítást hirdette életének példájával és szavaival, hogy az embert nem a külső fény és kényelem teszi nagygyá, mert arra csak kevesen juthatnak, hogy még az értelem fénye sem elég az ember boldogítására, mert nincs mindenkinek ideje és módja sokat tanulni, hanem a nemes érzelmekben és a jó akaratban áll az igazi lelki boldogság, amit mindenki elérhet. A mi pedig egyenlőtlen itt a földön és amit nem lehet soha egyenlővé tenni, azt majd kiegyenlíti az Isten máshol, a hová minden embernek el kell mennie, ahová Krisztus

előre ment helyet készíteni az ő hűveinek. Ez már a hitnek titka, amit Jézus Krisztusnak hiszünk el, aki mindig igazat mondott és életével, tanításával bizonyította, hogy ő fölötté áll minden embernek, ő az Isten Fia.

Benne nyert koronát az emberi lélek, az az isteni szikra, ami az első ember megteremtésekor kisugárzott az Isten lelkéből, benne érzük el a tökéletesedés legmagasabb fokát, ha igyekezzünk az ő tanításait követni.

Ne higyük, hogy már elértük ezt, azért, mert Krisztus 1900 év óta tanított bennünket. Csak törekedtünk utána sok emberi indulattal, harcokkal, versengésekkel keverve; de még nem értük el, még messze vagyunk az igazi tökéletességtől. Törekszünk utána mi is, fognak törekedni fiaink és unokáink is és majd el fog jönni az idő, amikor az emberek Krisztus nyomán annyira tökéletesednek a lélek érzelmében és az akarat jóságában, mint amilyen fényesek házaik, palotáik, amilyen szépek öltözeteik; a milyen tudósak könyveik, amilyen magasra fejlődött eszük és értelmük.

Ha majd a nemes érzelem, a jó akarat, az erény, a nagylelkűség is annyira halad, hogy nem lesz kirívó mellette a szép ruha, a fényes palota, a böles tudás: akkor jön el mindenkire egyformán az Isten országa, amelyet Jézus Krisztus hirdetett nekünk majdnem 2000 évvel ezelőtt.

Isten teremtette az egész világot minden szépségével és csodálatos alakjaival és erőivel együtt. Miután minden létrejött és kifejlődött kezdetleges csiráiból, akkor rátette az Isten az ő művére a koronát avval, hogy megteremtette az értelmes, öntudatos, a lelkes embert. De azt akarja, hogy az ember is fejlődjék, nemesedjen, jobbbá legyen testileg, lelkileg. Miután pedig látta, hogy az ember magától nem tud biztosan eligazodni, elküldte az ő fiát olyan emberi alakban mint a miénk, hogy tanuljunk tőle mindnyájan és őt kövessük, mert a teremtés koronája az ember, az emberi lélek koronája pedig a Krisztus!

Szerkesztői üzenet.

Z. J. Tiszolcz. A beküldött közleménynek — sajnálat! — helyt nem adhatunk, mert az hatáskörünket túlhaladja.

Ügyes elárúsító leány

élővirágüzletbe **azonnal felfogadtatik. CZIM:** megtudható e lap kiadójánál Tompa-u. 10. sz.

Kiadó az Erzsébet-téren

egyemeleti utcai lakás mellék-helyiségeivel, **mely most lett teljesen rendbehozva;** vízvezeték, fürdőszoba, villany világítás, új festés stb. vel, továbbá a **Szűzjártó-utcára nyíló** 3 szobából álló lakás szintén azonnal kiadó.

Bármikor megtekinthető.

Bővebb felvilágosítást nyújt: **KOHN ADOLF** tulajdonos **Erzsébet-tér 16.**

11—*

≡ Kiadó. ≡

Rimaszombatban a főtéren (Erzsébet-tér 5. szám a.) egy **divat-, fűszer- vagy más egyéb üzleti czélra** is megfelelő

bolthelyiség lakással

együtt azonnal bérbe kiadó. Kizárólagos értesítést ad a tulajdonos ugyanott. 2—4

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a gazdasághoz szükséges cikkek közvetítése mellett **porosz szénnek waggonként való eladásával is foglalkozom** s tekintettel arra, miszerint a közelgő időre nagyobb mennyiséget kötöttem le, abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy

elsőrangu szalon porosz szenet

darabos, koczka vagy dió I. osztályozásban **100 kg.-ként** bérmentve, itteni állomáson **3 K 4 fill.-ért** adhatok f. évi **szeptember elsejéig** való szállítás mellett, míg a **fenti határidőn** tul való megküldésnél a **szén 3 K 11 fillérbe** kerül 30 napon belüli készpénzfizetés mellett engedmény nélkül.

Azon kellemes reményben, hogy úgy a szénnek elsőrangu és kifogástalan minősége, valamint annak jutányos ára készletet fogja a rendelés szives megtételére, előre is biztosítom a legpontosabb kiszolgálásról és vagyok

tiszteletteljesen

BODNÁR GÉZA.

Rimaszombat, Andrassy-ut 18.

Mielőtt butort vásárolna

ne mulassza el saját érdekében megtekinteni

Özv. Benkó Jánosné

gömörm. legrégibb és legnagyobb butortelepét. Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca

Tulzsfolt raktárai folytán ajánlja a legmodernebb ebédlőket: paliszander, mahagoni, tölgyfa stb. színekben, valamint a legmodernebb román-stílu tölgyfa ebédlőket. — Halószobákat: mahagoni, cseresznye kőris, fehér madár-jávör és különböző külföldi faneműekben is. — Uri szobákat a legmodernebb stílekben, iroda berendezéseket, amerikai íróasztalokat **önköltség áron.**

Továbbá függönyöket, ágyterítőket, szőnyegetek kiárusítás miatt a **beszerzési áron alul.**

Azonkívül saját kárpites műhelyemben készült mindenféle párnázott butorokat, ugyint: ebédlődiványok, fotelék, angol bőrgarnitúrák, matracok stb. Minthogy raktárainban eskis elsőrendű árut tartok, azok szolid és tartós kiviteleért szavatolok.

Hogy ez nem üres reklám, tekintse meg minden vételkényszer nélkül raktárainkat, hogy a nagy választékról és a butorok szép és szolid kiviteléről és a rendkívül olcsó árakról meggyőződjön. A butotok legnagyobb része saját asztalos műhelyemben készül. — Hitelképes egyéneknek részletfizetésre is adok.

Egyben van szerencsém a t. közönség szives figyelmébe ajánlani **temetkezési vállalatomat és koporsó-raktáramat**, ahol nagy készletet tartok mindenféle érc- és fakoporsókban, valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékekben és felszerelésekben és így azon helyzetben vagyok, hogy temetkezéseket, valamint a vele járó összes teendőket a legdiszesebbtől a leg-egyszerűbbig jutányos árak mellett elvállalhatom.

Temetkezéseket vidékre is elvállalok, valamint hullaszállításokat is. 1—*

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izléses-
:: sen, jutányos áron eszközöl ::

id. Rábely Miklós Fia könyvkötészete

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

☛ KASZINÓ-ÉPÜLET. ☛

Vizi-malom

bérbe adandó Liczen ujevától hat évre. Feltételek megtudhatók:

Hisnyay-Heinzelmann Alfréd tulajdonosnál, Licze. (Gömörm.)

Eladó, esetleg kiadó ház

A **Kmetty-utca 29. sz. alatti** sarok ház, hat lakószoba és minden mellékhelyiséggel, nagy terjedelmű kerttel szabad kézből eladó, esetleg október hó 1-től bérbeadó. — Értekezni lehet **dr. Szabó Elemér** főorvosnál **Kassa**, Mészáros-u. 75. 6-8

Eladó

Rimaszombatban, a Deák Ferencz utcában lévő tizenhét éves fennállású és jó forgalmu

mészáros- és hentes-üzlet lakással és minden mellékhelyiségekkel együtt azonnal bérbé kiadó, esetleg örök áron eladó. Értekezhetni lehet ugyanott a tulajdonos:

Szabó Istvánnéval.

Kiadó lakás és bolt.

Az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy szép három szobás lakás **azonnal** bérbé vehető, **egy bolthelyiség** pedig azonnal. — Értekezhetni bármikor lehet ugyanott az emeleten lakó

Andrási László fényképésszel.

Hirdetmény.

498. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1914. évi 3178., 3173. számú végzése következtében dr. Baksay Dezső és dr. Ráróssy Gyula ügyvédek által képviselt a rimaszombati Takarékpénztár és a Gömörmegyei Nép- és Iparbank javára 193 kor. és 88 korona s jár. erejéig 1914. évi április hó 20 ik napján fogatott kielégítési végrehajtás utján felülglalt és 1260 koronára becsült következő ingóságok, ugymint: tehén, tinók, szecskavágó, téglák, épületfák és alomszalma nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbíróóság 1914. évi V. 176. számú végzése folytán 193 kor. és 88 kor. tőkekövetelés s ennek 1913. évi nov. hó 18. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 190 koronában bírósággal már megállapított költségek erejéig, Dobóczán alperesnél leendő megtartására **1914. évi július hó 28-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvénycikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Feled, 1914. évi július hó 5. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Tanulóul

Egy 13-14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13-14 éves fiu — ki írni és olvasni tud, **könyvkötőtanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Rimaszombat, 1914. Nyomatott id. **Rábely Miklós Fia** könyvnyomdájában.

A Tompa-szálloda

teljesen újon berendezve és átalakítva, ajánlja az utazó közönségnek **tiszta**

egészséges szobáit, jó magyar **konyháját** és saját termésű valamint hegyaljai **borait** mérsékelt áron.

Tisztelettel

GEDE ISTVÁN vendéglős **RIMASZOMBAT.**

6-10

Eladó házak

Rimaszombatban, **Kmetti-u. 17. sz. a.** két lakásból álló ház mellékhelyiségekkel, vízvezetékekkel felszerelve, eladó; továbbá **Halász-u. 4. szám alatti** sarokház, magános udvar — vízvezetékekkel ellátva — a hozzátartozó **kerthelyiséggel** szabad kézből eladó. — **Értekezni** lehet ugyanott **a tulajdonossal.** 1-3

Cséplőgéphez

vagy más czélra

porosz szén

nagyon olcsón eladó. — **Alkalmi vétel.** — **CZIM:** megtudható e lap kiadóhivatalában Tompa-utca 10. szám.

Kiadó lakások.

A **Forgách-utcában** lévő s a Rásky nővérek tulajdonát képező házban, melyet most még a csendőrség bérel,

ez év november hó elsejétől

egy 4 szobás, egy 3 szobás és egy 2 szobás jókarban lévő s vízvezetékekkel ellátott lakás kiadó. — A bérelni szándékozókknak tájékozást ad:

Matolcsy Pál.

Építészek és építetők figyelmébe.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy

az **ajnácskői gőztéglagyár**

téglatermelését

hosszabb időre lekötöttük. — Felkérjük ennél fogva az építetők felek figyelmét ajnácskői téglánk kitűnő minőségére és annak előnyös áaira.

Eladások kizárólag **Seidner Bernát** és **Fia**, valamint **Kohn Albert** és **Fiai** czégeknél **Rimaszombat** eszközöltetnek.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

FLEISCHER ÉS TÁRSA

GÉPGYÁRA ÉS VASÖNTÖDÉJE KASSÁN, VÁM-UTCZA 11. SZ.

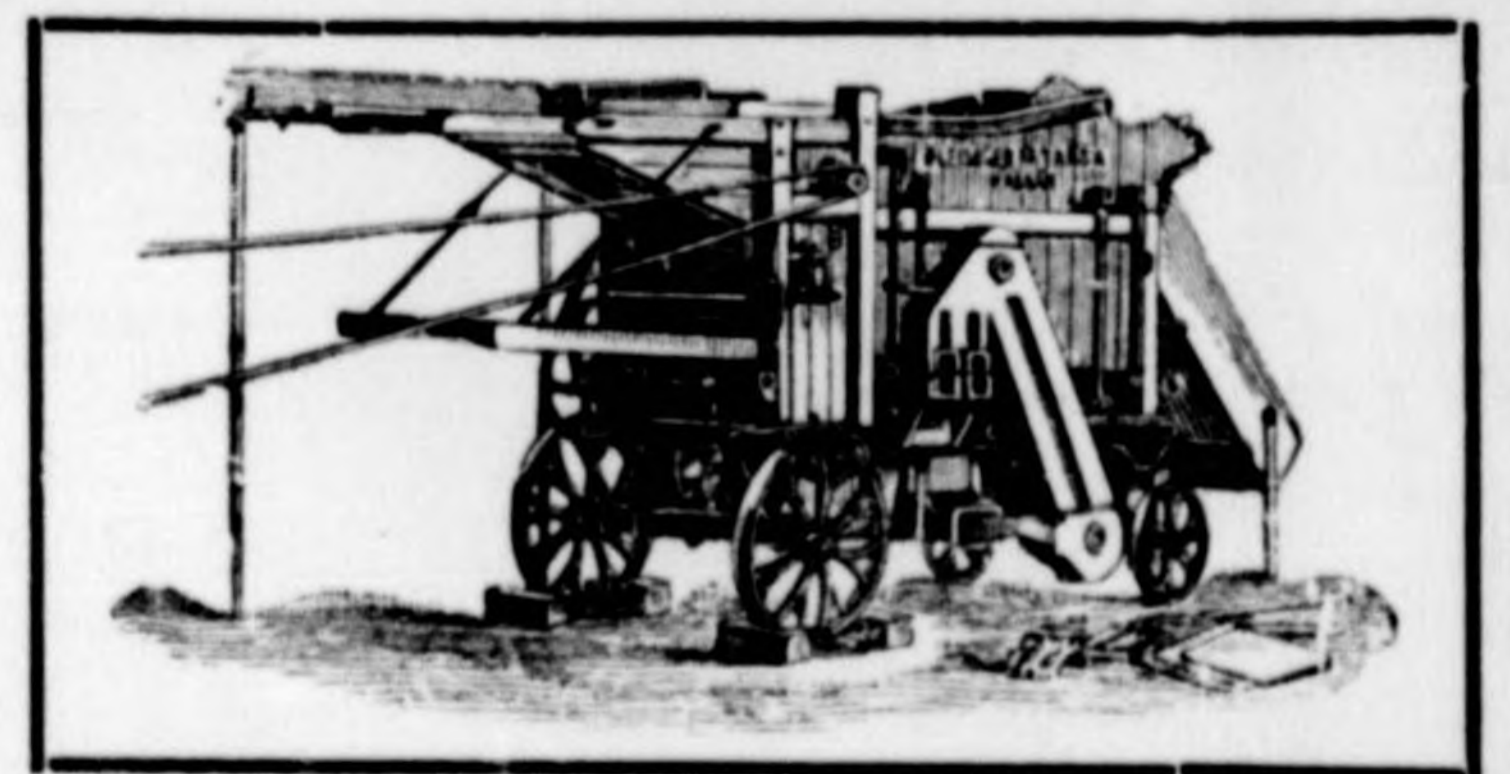
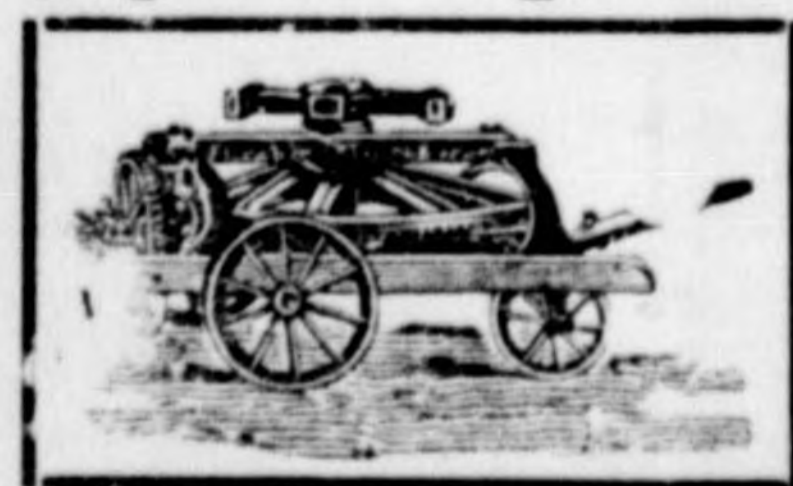
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemeltartásával czélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit a **nyári idényre.** — Nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel vagy anélkül. **Backer- és magtár-rostát**, továbbá mindennemű **szivattyukat, gőzgepeket** és **gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket**, mint pl. **Henze-főzőket, cukrosítókat, malata- és burgonyazuzókat, malomberendezéseket** stb.

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét** állandóan raktáron tarjuk.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányainak árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük!

4-6